

Europa autoritza un medicament anticancerós nascut a Formentera

L'empresa Pharma Mar, del grup Zeltia, ha obtingut l'autorització per a comercialitzar el Yondelis, el primer antitumoral produït a l'estat espanyol que actua damunt el sarcoma dels teixits tous amb gran eficàcia.

Després de vint anys d'experimentació, l'empresa farmacèutica Pharma Mar, del grup Zeltia, ha aconseguit l'autorització de l'Agència Europea del Medicament per a comercialitzar el seu producte Yondelis. Es tracta d'un preparat anticancerós basat en la trabectedina, que actua damunt una classe de tumor que fins ara no tenia tractament eficaç: el sarcoma dels teixits tous. No és un càncer gaire freqüent, però és devastador i actua en els ossos, els músculs, els tendons, les fibres, els greixos, els nervis i tota mena de teixits no epitelials. Amb el nou descobriment, la progressió d'aquest càncer en el pacient s'ha pogut reduir d'un 27%.

És la culminació d'una feina persis-

tent d'investigació, però també de la confiança en les possibilitats terapèutiques que ofereixen els éssers vius que habiten al fons de la mar i que resulten ser més eficaços en la lluita contra el càncer que no els que viuen a terra, segons que ha demostrat Pharma Mar.

Era la segona vegada que aquesta societat intentava aconseguir l'autorització europea per al producte. L'any passat, l'Agència Europea del Medicament va denegar-li el permís per un defecte de forma que ja ha estat esmenat. A la seu de Pharma Mar hi havia eufòria el dia que van saber la notícia, ara fa dues setmanes. A part els beneficis econòmics que reportarà aquesta patent, Yondelis també representa "l'esperança per a molts de pacients

de càncer que fins ara no tenien cap tractament eficaç", segons que afirmen des de l'empresa.

Una mostra que aquesta alegria estava justificada fou l'augment de les accions de Zeltia a la borsa de Madrid el dia de la notícia. A les deu del matí, els títols de Zeltia cotitzaven a 9,71 euros, cosa que representava una revalorització del 18,4% respecte al preu d'una setmana enrere. És el primer medicament anticancerós que serà comercialitzat a gran escala per una empresa de l'estat espanyol, remarcava Zeltia.

Tot va començar quan Pharma Mar, ara fa dos decennis, va descobrir els beneficis que aportava en la lluita contra els càncers una substància produïda per un petit microorganisme submari, l'*Ecteinascidia turbinata*, que únicament creix a dues parts del planeta: la mar Carib i la mar Mediterrània. Calia obtenir una mostra inicial d'aquest microorganisme en quantitats suficients i, després, replicar-lo artificialment al laboratori. Per a obtenir prou quantitat de l'*Ecteinascidia* calia cultivar-lo en l'ambient natural a la mar, i per això es començà a fer feina en aquest sentit al Carib, en indrets com ara a les Bermudes i Puerto Rico. "Però vàrem veure que els costos de cultivar-ho allà eren molt elevats. De manera que ho vam deixar anar i vinguérem a la nostra mar Mediterrània", explica el portaveu de Pharma Mar, Pedro Luis González.

Formentera produeix el microorganisme. L'estany des Peix, a Formentera, va ser considerat el lloc més apropiat per a obtenir aquest microorganisme. L'any 2003 hom hi va començar a treballar per fer-ne una producció en massa, amb la col·laboració de les institucions locals. Un any més tard, s'hi havia acabat la feina i els laboratoris ja tenien el material que havien de menester per a continuar els experiments.

"Ara l'*Ecteinascidia turbinata* ja es produeix al laboratori artificialment i no cal tornar a molestar la natura

A l'estany des Peix, a Formentera, és on s'extreu un microorganisme essencial per a combatre un tipus de càncer.

EL TEMPS

L'Ecteinascidia turbinata és un microorganisme submari que actua contra el sarcoma de teixits tous. Aquest microorganisme només creix al Carib i la mar Mediterrània.

per a obtenir els exemplars”, afirma González.

El dictamen favorable de l'Agència Europea del Medicament ha tingut en compte els resultats positius dels assaigs fets a 270 pacients afectats de sarcomes als teixits tous. Són pacients als quals no feien efecte els fàrmacs convencionals. L'estudi va demostrar reduccions del 27% en la progressió del tumors, a més d'un augment significatiu de la supervivència dels pacients. Al cap d'un any, el 61% dels malalts als quals es va aplicar Yondelis continuaven vius.

Ara, a part aquesta aplicació, s'experimenta d'aplicar Yondelis en unes altres menes de càncer, com ara el d'ovari i el de mamella. En el primer cas, ja és en la fase III (que consisteix a comparar-ne l'efectivitat amb productes semblants per veure quin és millor), mentre que en el cas del càncer mamari és en una fase més primitiva, la II, és a dir, s'investiga quina eficàcia real hi pot tenir.

En tots els casos, Yondelis estimula

EL TEMPS

les cèl·lules canceroses a desenvolupar unes reaccions que n'afavoreixen el *suïcidi*, perquè van desapareixent progressivament víctimes d'elles mateixes. Segons els científics, aquest producte té un mecanisme d'acció diferent del de les altres substàncies quimioterapèutiques. Aquest agent anticancerós únic s'uneix a la cadena de l'ADN i interactua amb els factors que determinen la transcripció i amb els enzims de reparació de l'ADN, de manera que interfereix en diversos processos del cicle cel·lular i afavoreix, finalment, la mort de les cèl·lules canceroses.

Abans d'acabar l'any. El medicament serà comercialitzat per Pharma Mar a Europa, fins i tot als països de l'Est. Ortho Biotech Products el vendrà als Estats Units i Janssen-Cilag a la resta del món. Ara, la Comissió Europea n'ha de ratificar l'autorització i s'espera que abans de final d'any els usuaris ja en podran disposar.

Pharma Mar s'ha especialitzat a explorar la biodiversitat dels fons marins amb l'objectiu de crear nous medicaments per al tractament de totes les variacions de càncer. Ja té 730 patents concedides i 680 de demanades, i la seua línia “continua essent d'apostar per diferenciar-se dels altres, cercant substàncies i composts a la mar”, afirma la companyia, que recorda que s'ha demostrat que un 1,8% dels extractes marins mostra activitat anticancerosa, contra només el 0,4 per cent de les plantes terrestres. En part, la lluita contra el càncer es troba, per tant, al fons de la mar.

Joan Lluís Ferrer